

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

#USAID_
Взаємодія

АНТИКОРУПЦІЙНІ СТУДІЇ

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА

КУРС

**ПОВЕДІНКОВА
ЕКОНОМІКА**

2022/23

Ця програма стала можливою завдяки підтримці американського народу через Агентство Сполучених Штатів з міжнародного розвитку (USAID). Зміст цієї програми є виключною відповідальністю організації Грантоотримувача і необов'язково відображає погляди USAID чи Уряду Сполучених Штатів.

Контактна інформація:

Марія Мамедбекова, acrec.kma@gmail.com

Контактна інформація лектора курсу:

Івашук Юрій Петрович

Опис курсу:

Даний курс спрямований на формування фундаментальних теоретичних знань у сфері поведінкових факторів ухвалення економічних рішень. Ґрунтуючись на уявленнях про людину, як раціональну істоту, що має максимізувати корисність, традиційні економічні концепції не в змозі забезпечити належний рівень прогностичності, оскільки сама природа економічного суб'єкта є значно складнішою і не обмежується концепцією раціональності. Саме тому в епоху технологічних революцій та інформатизації суспільства, коли в економічних процесах зростає вага економічних рішень та людського фактору, загострюється потреба в уточненні економічних моделей, що обумовлюють реальну поведінку економічних агентів. Це, в свою чергу, обумовлює необхідність формування уявлень про системний вплив на економічну поведінку соціальних, когнітивних та емоційних чинників, оволодіння інструментарієм та методологією їх оцінки, моделювання та прогнозування. У цьому курсі розглядаються головні види економічних експериментів (лабораторні, польові), вивчаються приклади щодо того, як експериментальні методи уможливають відповіді на питання, що постають перед економістами.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

№	Тема	Дата	Час	Зміни до розкладу
1	ЛЕКЦІЯ 1-2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОВЕДІНКОВОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	11 березня 2023	10:00-12:50	
2	ЛЕКЦІЯ 3-4. МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ВИБОРУ: ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ЩОДО РОЗУМІННЯ КАТЕГОРІЇ РАЦІОНАЛЬНОСТІ	18 березня 2023	10:00-12:50	
3	ЛЕКЦІЯ 5-6. ВИБІР В УМОВАХ РИЗИКУ: ЕВОЛЮЦІЯ ПОГЛЯДІВ ВІД КЛАСИЧНОЇ ДО СУЧАСНОЇ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ	24 березня 2023	18:00-20:50	
4	ЛЕКЦІЯ 7-8. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ ПОВЕДІНКОВОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ	8 квітня 2023	10:00-12:50	
5	ЛЕКЦІЯ 9-10. ПОВЕДІНКОВІ ЧИННИКИ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ	14 квітня 2023	18:00-20:50	
6	ЛЕКЦІЯ 11-12. РЕЦИПРОКНІСТЬ ТА КОРУПЦІЯ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ОБМІНУ	22 квітня 2023	10:00-12:50	
7	ЛЕКЦІЯ 13. ЕМЕРДЖЕНТНИЙ ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПОРЯДОК В ЕКОНОМІЦІ ТА ЙОГО ПОВЕДІНКОВІ ОСНОВИ	28 квітня 2023	18:00-19:20	

Веб-сайт курсу

Програма, анонси та навчальні матеріали будуть розміщені на веб-сайті ACREC: <https://acrec.org.ua/>

ВИМОГИ КУРСУ:

Лекції, дискусії та case-study:

Слухачі повинні брати активну участь у дискусіях, а також бути готовими до виконання завдань протягом заняття. У разі внесення змін до вимог курсу про це буде зроблено усне оголошення та повідомлено через список розсилки. Студенти особисто відповідальні за обізнаність щодо цих змін, навіть якщо були відсутні на занятті. Будь ласка, не запізнюйтеся на заняття, під час лекцій вимикайте мобільні телефони. Список розсилки групи: куратори курсу будуть робити оголошення через розсилку. Ви особисто відповідальні за ознайомлення з цими оголошеннями.

Правила листування ел. поштою:

Прохання надсилати ел. листи лише в таких випадках:

- ▷ 1) щодо призначення додаткової індивідуальної консультації;
- ▷ 2) повідомлення про відсутність на занятті та причини;
- ▷ 3) прохання надіслати ще раз анонси, зміни до програми, розкладу чи інші додаткові матеріали курсу.

Прохання ставити питання щодо роз'яснення матеріалів курсу, процедур занять чи підсумкового контролю після занять, або під час індивідуальних консультацій.

Отримання додаткових балів

Курс не передбачає можливості будь-яких додаткових форм завдань для отримання додаткових балів, крім тих, що передбачає програма.

Правила поведження на заняттях:

Обговорення та дискусії під час занять повинні бути жвавими та цікавими, але прохання вилловлювати Ваші коментарі ввічливо. Будь ласка, виявляйте повагу до чужої точки зору і висловлюйте Вашу незгоду з аргументами інших коректно.

Етичні правила щодо написання робіт:

Усі студенти повинні особисто працювати над проектом; співпраця з іншими студентами передбачається в межах виконання спільного проекту. Студенти зобов'язанні робити посилання у роботі на використані джерела; використання публікацій, досліджень без посилань вважається плагіатом. Плагіат є недопустимим та призведе до втрати права отримати кредити за курс.

Розподіл балів в межах курсу

Оцінка складається з трьох блоків	
1. Тестовий контроль (Тема 1-8)	15 тестів (вірна відповідь на тест оцінюється в 2 бали) - 30 балів.
2. Письмова робота (Тема 9-13)	30 балів.
3. Екзамен (Тема 13)	40 балів

ПЛАН КУРСУ

ПОВЕДІНКОВА ЕКОНОМІКА

ЛЕКЦІЯ 1-2. ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОВЕДІНКОВОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

План:

- ▶ Теоретико-методологічні засади «нової» поведінкової економіки
- ▶ Методологічні відмінності між «старою» та «ною» поведінковою економікою
- ▶ Теоретико-методологічні засади та функції експериментальної економіки
- ▶ Спільне та відмінне між поведінковою та експериментальною економікою

Рекомендована література

- ▶ Беккер Г. Экономический анализ и человеческое поведение / Г. Беккер // THESIS. – 1993. – № 1. – С. 24-40.
- ▶ Беляева А. Предпосылки возникновения экспериментальной экономики и ее признание как научного направления / А. Беляева // Известия Санкт-Петербургской лесотехнической академии. – 2013. – № 2. – С. 183-193.
- ▶ Длугопольський О. Експериментальна та поведінкова економіка: від Вернона Сміта до Данієля Канемана / О. Длугопольський, Ю. Івашук // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2014. – № 1. – С. 180-193.
- ▶ Ілляшенко П. Поведінкова економіка про ілюзію «причина – наслідок» [Електронний ресурс] / Павло Ілляшенко. – Режим доступу : <http://innovations.com.ua/ua/articles/finance/17951/povedinkova-ekonomika-pro-ilyuziyu-prichina-naslidok>.
- ▶ Капелюшников Р. Поведенческая экономика и новый патернализм. [Электронный ресурс] / Р. Капелюшников. – Режим доступа : http://https://www.hse.ru/data/2013/05/14/1299917275/WP3_2013_03f.pdf
- ▶ Смит В. Экспериментальная экономика (комплекс исследований, по совокупности которых автору присуждена Нобелевская премия) / В. Смит. – М : Мысль, 2008. – 808 с.
- ▶ Bounded rational bahavioral in experimental games and markets / ed. by Reinhard Tietz, Wulf Albers, Reinhard Selten. – Berlin : Springer-Verlag, 1988. – Of content : Kahneman D. Experimental economics: A psychological perspective / D. Kahneman. – P. 11-18.
- ▶ Handbook of the Philosophy of Science / ed. by Mäki Uskali – 2007. – Of content : Angner E. Behavioral Economics / E. Angner, G. Loewenstein, – P. 641-690.
- ▶ Kahneman D. The Sveriges Riksbank Prize in Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel 2002 [Electronic resource] / D. Kahneman, Vernon L. Smith. – Access mode : http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/economic-sciences/laureates/2002/.
- ▶ Katona G. Psychological Analysis of Economic Behavior / G. Katona. – NewYork : Mc Graw-Hill, 1951.
- ▶ Lambert C. The Marketplace of Perceptions [Electronic resource] / C. Lambert. – Access mode : <http://people.hbs.edu/nashraf/marketplaceofperceptions.pdf>.
- ▶ Samuelson P. Economics / P. Samuelson, W. Nordhaus. – [12th ed.]. – NewYork : Mc Graw-Hill, 1985. – 950 p.
- ▶ Simon H. Rational Choice and the Structure of the Environment // Psychological Review. – 1956. – № 63. – P. 129-138.
- ▶ Tversky A. Advances in prospect theory: Cumulative representation of uncertainty/ A. Tversky, D. Kahneman // Journal of Risk and Uncertainty. – 1992. – № 5. – P. 297-323.
- ▶ Tversky A. Rational Choice and Framing of Decisions / A. Tversky, D. Kahneman // Journal of Business. – 1986. – № 59. – P. 252-278.

ЛЕКЦІЯ 3-4. МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ВИБОРУ: ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ЩОДО РОЗУМІННЯ КАТЕГОРІЇ РАЦІОНАЛЬНОСТІ

План:

- 👁 Еволюція теоретико-методичного підходу до моделювання економічного вибору: від класичної до неокласичної школи
- 👁 На шляху до зростання реалістичності: врахування психологічних чинників
- 👁 Спільне та відмінне в поглядах психологів та економістів щодо поняття раціональності

Рекомендована література

- 👁 Автономов В. Модель человека в экономической теории и других социальных науках / В. Автономов. – М. : ГУ-ВШЭ, 1998.
- 👁 Канеман Д. Принятие решений в неопределенности: Правила и предубеждения / Д. Канеман, П. Словик, А. Тверски. – Харьков : Издательство Институт прикладной психологии «Гуманитарный Центр», 2005. – 632 с.
- 👁 Капелюшников Р. Поведенческая экономика и новый патернализм. [Электронный ресурс] / Р. Капелюшников. – Режим доступа : http://www.hse.ru/data/2013/05/14/1299917275/WP3_2013_03f.pdf
- 👁 Нельсон Р. Эволюционная теория экономических изменений / Р. Нельсон, С. Уинтер. – М. : Дело, 2002. – 536 с.
- 👁 Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит. – М. : Эксмо, 2007. – 960 с.

- 👁 Смит В. Экспериментальная экономика (комплекс исследований, по совокупности которых автору присуждена Нобелевская премия) / В. Смит. – М. : Мысль, 2008. – 808 с.
- 👁 Anand P. The Handbook of Rational and Social Choice / P. Anand, P. Pattanaik, C. Puppe. – Oxford University Press, 2009. – 592 p.
- 👁 Gladwell M. Blink: The Power of Thinking Without Thinking / M. Gladwell. – Back Bay Books, 2007. – 296 p.
- 👁 Handbook of the Philosophy of Science / ed. by Mäki Uskali – 2007. – Of content : Angner E. Behavioral Economics / E. Angner, G. Loewenstein, – P. 641-690.
- 👁 Jevons W. The theory of political economy / W. Jevons. – [5th ed.]. New York : Augustus M. Kelley, 1965.
- 👁 Katona G. Psychological Analysis of Economic Behavior / G. Katona. – New York : McGraw-Hill, 1951.
- 👁 Moral Markets: The Critical Role of Values in the Economy / ed. by P. J. Zak. – Princeton : Princeton University Press, 2008 – 392 p. – Of content : Gintis H. Fourteen Corporate Honesty and Business Education: A Behavioral Model / H. Gintis, R. Khurana. – P. 300-327.
- 👁 Moral Markets: The Critical Role of Values in the Economy / ed. by P. J. Zak. – Princeton : Princeton University Press, 2008. – 392 p. – Of content : Stout L. Eight Taking conscience seriously / L. Stout. – P. 157-172.
- 👁 Simon H. A behavioral model of rational choice / H. Simon // The Quarterly Journal of Economics. – 1955. – № 69. – P. 99-118.
- 👁 Tversky A. Rational Choice and the Framing of Decisions / A. Tversky, D. Kahneman // The Journal of Business. – 1986. – Vol. 59., № 4. – P. 251-278.

ЛЕКЦІЯ 5-6.

ВИБІР В УМОВАХ РИЗИКУ: ЕВОЛЮЦІЯ ПОГЛЯДІВ ВІД КЛАСИЧНОЇ ДО СУЧАСНОЇ ПОВЕДІНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

План:

- ▶ Ставлення економічних суб'єктів до ризику в світлі функції корисності Д. Бернуллі
- ▶ Нормативна теорія очікуваної корисності Неймана-Моргенштерна як інструмент моделювання схильності економічних суб'єктів до ризику
- ▶ Дескриптивна теорія перспектив Д. Канемана та А. Тверські: процес прийняття рішень за умов ризику та невизначеності

Рекомендована література

- ▶ Нейман Дж. Теория игр и экономическое поведение / Дж. Нейман, О. Моргенштерн. – М.: Наука, 1970. – 707 с.
- ▶ Печатнов Ю. Теория проспектов: возможности и перспективы применения для исследования механизма силового стратегического сдерживания от развязывания военной агрессии / Ю. Печатнов // Военно-техническая политика. – 2012. – № 2 (12). – С. 21-29.
- ▶ Allais M. Le comportement de l'homme rationnel devant le risque: Critique des postulats et axiomes de l'école américaine / M. Allais // Econometrica. – 1953. – № 21. – P. 503-546.
- ▶ Bernoulli D. Exposition of a new theory on the measurement of risk / D. Bernoulli // Econometrica. – 1954. – № 22. – P. 22-36. – (Original work published 1738).
- ▶ DellaVigna S. Psychology and Economics: Evidence from the Field / S. DellaVigna // Journal of Economic Literature. – 2009. – № 47(2). – P. 315-72.
- ▶ Ellsberg D. Risk, Ambiguity, and the Savage Axioms / D. Ellsberg // The Quarterly Journal of Economics. – 1961. – Vol. 75., № 4. – P. 643-669.
- ▶ Harsanyi J. Cardinal Utility in Welfare Economics and in the Theory of Risk-taking / J. Harsanyi // Journal of Political Economy. – 1953. – № 5. – P. 434-435.
- ▶ Kahneman D. Prospect Theory: An Analysis of Decision under Risk / D. Kahneman, A. Tversky // Econometrica. – 1979. – Vol. 47., № 2. – P. 263-291.
- ▶ Kahneman D. Thinking, Fast and Slow / D. Kahneman. – NY: Straus and Giroux, 2013. – 499 p.
- ▶ Karni E. An expected utility theory for state-dependent preferences / E. Karni, D. Schmeidler // Theory and Decision. – 2016. – Iss. 4. – P. 467-478.
- ▶ Machina M. «Expected Utility» Analysis without the Independence Axiom / M. Machina // Econometrica. – 1982. – Vol. 50., № 2. – P. 277-323.
- ▶ Neumann J. Theory of games and economic behavior / J. Neumann, O. Morgenstern. – Princeton University Press, 1944. – 625 p.
- ▶ Schoemaker P. The Expected Utility Model: Its Variants, Purposes, Evidence and Limitations / P. Schoemaker // Journal of Economic Literature. – 1982. – Vol. 20., № 2. – P. 529-563.
- ▶ Simon H. Models of bounded rationality / H. Simon. – MIT Press : Cambridge, Mass, 1982.
- ▶ Tversky A. Additivity, utility and subjective probability / A. Tversky // Journal of Mathematical Psychology. – 1967. – № 4. – P. 175-201.

ЛЕКЦІЯ 7-8. ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОВЕДІНКОВОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

План:

- ▶ Поняття поведінкового експерименту та його види
- ▶ Проблема внутрішньої та зовнішньої валідності експериментальних досліджень
- ▶ Лабораторна мікроекономіка як реальна економічна система
- ▶ Етапи проведення експериментального дослідження

Рекомендована література

- ▶ Berg, J., Dickhaut, J., & McCabe, K. (1995). 1. Campbell D. The Connecticut Crackdown on Speeding: Time-Series Data in Quasi-Experimental Analysis / D. Campbell, R. Laurence // Law & Society Review. – 1968. – № 1. – P. 33-54.
- ▶ Collective decision making / ed. by C. Russell. – Washington: Resources for the future, 1979. – Of content : Chamberlin J. Comments on the application of laboratory experimental methods to public choice / J. Chamberlin. – P. 161-166.
- ▶ Davis D. Experimental economics / D. Davis, C. Holt. – Princeton University Press, 1993.
- ▶ Eskin G. A Case for Test Market Experiments / G. Eskin // Journal of Advertising Research. – 1975. – P. 27-33
- ▶ Franklin A. Experiment, right or wrong / A. Franklin. – Cambridge : Cambridge University Press, 1990.
- ▶ Kagel J. The handbook of experimental economics / J. Kagel, A. Roth. – Princeton University Press, 1995.
- ▶ Lakatos I. The methodology of scientific research programmers / I. Lakatos. – Cambridge University Press, 1978.
- ▶ List J. Field experiments: A bridge between lab and naturally occurring data / J. List // The B. E. Journal of Economic Analysis & Policy. – 2006. – Iss. 2., vol. 5.
- ▶ Lucas R. Adaptive behavior and economic theory / R. Lucas // Journal of Business. – 1986. – № 59. – P. 401-426.
- ▶ Models of a Man: Essays in Memory of Herbert A. Simon / ed. by M. Augier, G. March. – Cambridge Mass. : MIT Press, 2003. – Of content : Sunder S. Market as Artifact: Aggregate Efficiency from Zero Intelligence Traders / S. Sunder.
- ▶ North D. Institutions Matter [Electronic resource] / D. North. – Access mode : <http://dlc.dlib.indiana.edu/dlc/bitstream/handle/10535/3768/9411004.pdf>
- ▶ Plott C. An Experimental Examination of Two Exchange Institutions / C. Plott, V. Smith // The Review of Economic Studies. – Vol. 45., №. 1. – 1978. – P. 133-153.
- ▶ Roe B. Internal and external validity in economics research: tradeoffs between experiments, field experiments, natural experiments and field data / B. Roe, D. Just // American Journal of Agricultural Economics. – 2009. – № 5. – P. 1266-1271.
- ▶ Siegel S. Experimental economics: induced value theory / S. Siegel // American Economic Review Proceedings. – 1976 – № 66. – P. 274-279.
- ▶ Zatzman G. Sustainable Resource Development / G. Zatzman. – NJ: Wiley-Scrivener Publishers, 2012. – 544 p.

ЛЕКЦІЯ 9-10.

ПОВЕДІНКОВІ ЧИННИКИ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ

План:

- 👁️ Поняття календарних або сезонних ефектів на фондових ринках
- 👁️ Сутність, життєвий цикл та форми прояву економічних бульбашок
- 👁️ Поведінкові чинники виникнення економічних бульбашок

Рекомендована література

- 👁️ Бозина А. Моделирование пузырей на фондовом рынке с учетом поведенческих факторов / А. Бозина, О. Мартанус // Экономическая наука современной России. – 2014. – № 4. – С. 76-89.
- 👁️ Проноза П. Теоретические аспекты возникновения «пузырей» в экономике / П. Проноза // Проблемы экономики. – 2014. – № 1. – С. 149-157.
- 👁️ Agrawal A. Anomalies or illusions? Evidence from stock markets in eighteen countries / A. Agrawal, K. Tandon // Journal of International Money and Finance. – 1994. – № 13. – P. 83-106.
- 👁️ Choudhry T. Day of the Week Effect in Emerging Asian Stock Markets: Evidence from the GARCH Model / T. Choudhry // Applied Financial Economics. – 2000. – № 10. – P. 235-242.
- 👁️ Detken C. Asset Price Booms and Monetary Policy / C. Detken, F. Smets // European Central Bank. – 2004. – № 364.
- 👁️ Fleming J. Perceiving choice and constraint: The effects of contextual and behavioral cues on attitude attribution / J. Fleming, J. Darley // Journal of Personality and Social Psychology. – 1989. – № 1. – P. 27-40.
- 👁️ Gurkaynak R. Econometric tests of asset price bubbles: taking stock / R. Gurkaynak // Journal of Economic Surveys. – 2008. – № 22 (1). – P. 166-186.
- 👁️ Lucas R. Asset prices in an exchange economy / R. Lucas // Econometrica. – 1978. – № 46. – P. 1429-1445.
- 👁️ Marrett G. An empirical note on the holiday effect in the Australian stockmarket / G. Marrett, A. Worthington // Applied Financial Letters. – 2009. – № 16. – P. 1769-1772.
- 👁️ Michailova J. Overconfidence and bubbles in experimental asset markets / J. Michailova // MPRA Paper – 2011. – № 30579. – 46 p.
- 👁️ Minsky H. Stabilizing an Unstable Economy / H. Minsky. – New Haven : Yale University Press, 1986.
- 👁️ Pompian M. Behavioral finance and wealth management: how to build optimal portfolios that account for investor biases / M. Pompian. – New Jersey : John Wiley and Sons, 2006. – 318 p.
- 👁️ Roll R. Was ist das?. The Turn-of-the-Year Effect and the Return Premium of Small Firms / R. Roll // Journal of Portfolio Management. – 1983. – № 9. – P. 18-28.
- 👁️ Sornette D. Why Stock Markets Crash: Critical Events in Complex Financial Systems / D. Sornette. – Princeton University Press, 2004. – 448 p.

ЛЕКЦІЯ 11-12. РЕЦИПРОКНІСТЬ ТА КОРУПЦІЯ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО ОБМІНУ

План:

- Сутнісна характеристика та форми вияву реципрокного обміну
- Трансформація реципрокного обміну в типи корупційної поведінки
- Сутність, чинники та форми прояву корупційної поведінки.
- Класифікатор форм прояву корупційної ренти.
- Класифікатор корупції за сферою реалізації корупційних трансакцій.
- Вплив цінностей на масштаб корупції в економічних системах.
- Дослідження корупції в рамках поведінково-експериментального підходу

Рекомендована література

- Ослунд А. Рентоориентированное поведение в российской переходной экономике / А. Ослунд // Вопросы экономики. – 1996. – № 8. – С. 99-108.
- Тимофеев Л. Институциональная коррупция: очерки теории / Л. Тимофеев. – М. : Российский гос. гуманит. университет, 2000. – 365 с.
- Abbink K. An Experimental Bribery Game / K. Abbink, B. Irlenbusch, E. Renner // Journal of Law, Economics and Organization. – 2002. – № 18(2). – P. 428-454.
- Barr A. The Effects of Externalities and Framing on Bribery in a Petty Corruption Experiment / A. Barr, D. Serra // Experimental Economics. – 2009. – № 12(4). – P. 488-503.
- Barr A. Corruption and Culture: An Experimental Analysis / A. Barr, D. Serra // Journal of Public Economics. – 2010. – № 94(11-12). – P. 862-869.

- Berggren H. Social trust and radical individualism / H. Berggren // The Nordic Way. – World Economic Forum Davos, 2011. – P. 13-27.
- Butler J. The Right Amount of Trust / J. Butler, P. Giuliano, L. Guiso // NBER Working paper– 2014. – № 15344.
- Cameron L. Propensities to Engage in and Punish Corrupt Behavior: Experimental Evidence from Australia, India, Indonesia and Singapore / L. Cameron, A. Chaudhuri, E. Nisvan, L. Gangadharan // Journal of Public Economics. – 2009. – Vol. 93., Iss. 7-8. – P. 843-851.
- Political Corruption: a handbook. – New Brunswick : Transaction Publishers, 1993. – Of content : Klaveren J. The Concept of Corruption / J. Klaveren. – P. 25-28.
- Lambsdorff J. Corruption and rent-seeking / J. Lambsdorff // Public Choice.. – Universität Göttingen, Germany, 2002. – № 113. – P. 97-125.
- Noonan J. Bribes / J. Noonan. – New York : Macmillan, 1984. – 839 p.
- Culture Matters: How Values Shape Human Progress / ed. by L. Harrison, S. Huntington. – New York : Basic Books, 2000. – 348 p. – Of content : Seymour L. Corruption, culture, and markets / L. Seymour. – P. 112-125.
- Tanzi V. Corruption around the world: causes, consequences, scope, and cures / V. Tanzi // IMF Working Paper. – 1998. – № 98(63). – 39 p.
- World Values Survey [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.worldvaluessurvey.org/wvs.jsp>.

ЛЕКЦІЯ 13. ЕМЕРДЖЕНТНИЙ ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПОРЯДОК В ЕКОНОМІЦІ ТА ЙОГО ПОВЕДІНКОВІ ОСНОВИ

План:

- Емерджентний інституційний порядок як форма прояву стратегічної взаємодії
- Теоретико-ігрове моделювання виникнення емерджентного інституційного порядку в лабораторних умовах
- Виникнення феномену емерджентного інституційного порядку в реальних економічних системах

Рекомендована література

- Теория игр [Электронный ресурс] / Д. Дагаев, А. Михайлович, К. Сонин [и др.] – ВШЭ : Факультет прикладной политологии, 2011. – Режим доступа : <http://math-hse.info/f/2011-12/ФПП/Теория%20игр/Лекция%201.pdf>.
- Смит В. Экспериментальная экономика (комплекс исследований, по совокупности которых автору присуждена Нобелевская премия) / В. Смит. – М. : Мысль, 2008. – 808 с.
- Сучасні вимірники рівня розвитку структурних та інституціональних характеристик національної та глобальної економік: навч.-метод. посіб. / уклад. В. В. Козюк, О. В. Длугопольський, Ю. І. Гайда [та ін.]; за ред. В. Козюка. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – Тернопіль : Вектор, 2015. – 248 с.
- Collective decision making / ed. by C. Russell. – Washington: Resources for the future, 1979. – Of content : Chamberlin J. Comments on the application of laboratory experimental methods to public choice / J. Chamberlin. – P. 161-166.
- Davis D. Experimental economics / D. Davis, C. Holt. – Princeton University Press, 1993.
- Franklin A. Experiment, right or wrong / A. Franklin. – Cambridge : Cambridge University Press, 1990. – 230 p.
- Holt C. The exercise of market power in laboratory experiments/ C. Holt // Journal of Law and Economics. – 1989. – P. 107-130.
- Kagel J. Handbook of Experimental Economics / J. Kagel, A. Roth. – Princeton University Press, 1995.
- Lakatos I. The methodology of scientific research programmers / I. Lakatos. – Cambridge University Press, 1978.
- Lucas R. Adaptive behavior and economic theory / R. Lucas // Journal of Business. – 1986. – № 59. – P. 401-426.
- Palfrey T. Experiments in Political Economy [Electronic resource] / T. Palfrey. – Access mode : http://people.hss.caltech.edu/~trp/HEE_political_economy_051414.pdf.
- Plott C. An Experimental Examination of Two Exchange Institutions / C. Plott, V. Smith // The Review of Economic Studies. – Vol. 45., №. 1. – 1978. – P. 133-153.
- Siegel S. Experimental economics: induced value theory / S. Siegel // American Economic Review Proceedings . – 1976. – № 66. – P. 274-279.
- Models of a Man: Essays in Memory of Herbert A. Simon / ed. by M. Augier, G. March. – Cambridge Mass. : MIT Press, 2003. – Of content : Sunder S. Market as Artifact: Aggregate Efficiency from Zero Intelligence Traders / S. Sunder.
- Zatzman G. Sustainable Resource Development / G. Zatzman. – NJ: Wiley-Scrivener Publishers, 2012. – 544 p.

ЛЕКТОР КУРСУ

Івашук Юрій Петрович,

к.е.н., доцент, працює на посаді доцента кафедри економіки та економічної теорії Західноукраїнського національного університету.

Дисертаційну роботу на тему «Політико-економічний аналіз корупційної поведінки в сучасних господарських системах» захистив у 2015 році в Львівському національному університеті імені Івана Франка.

Автор численних праць у сфері поведінкової економіки, зокрема, першого в Україні посібника з поведінкової та експериментальної економіки (2017 р., ISBN 978-617-7516-21-6).

#acrecstudy

Київ